

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	16 oktober 2020	TEAM	Vergunningverlening natuur en landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2020-0555	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	8214ADB9	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	18 maart 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER		E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- voorschriften - kaart planlocatie - locaties en aantallen nest- en verblijfplaatsen - maatregelen	ONDERWERP	Ontheffing ruimtelijke ingrepen Complex 2105 en 2105 te De Meern

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 18 maart 2020 van Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, namens GroenWest, om ontheffing in het kader van artikel 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u:

- ontheffing te verlenen van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van nesten of rustplaatsen van de gierzwaluw;
- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis;
- ontheffing te verlenen van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.5, tweede lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van de laatvlieger.

voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 1 augustus 2023.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op groot onderhoud inclusief energetische maatregelen aan de woningen in complex 2105 en 2106 in De Meern. De werkzaamheden bestaan onder andere uit spouwmuurisolatie, herstel van metselwerk en voegwerk en vervangen van kozijnen.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 en 3.5 van de wet voor wat betreft de gierzwaluw (*Apus apus*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) voor de periode van voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 1 augustus 2023. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft complex 2105 en 2106 te De Meern.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht.

IV. Toetsingskader

De gierzwaluw is beschermd ingevolge artikel 3.1 van de wet. De gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger zijn beschermd ingevolge artikel 3.5 van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep

Aanwezige soorten

Gierzwaluw

De gierzwaluw is aangetroffen in het plangebied. Gedurende het onderzoek zijn in de onderstaande woningen in totaal drie nestplaatsen van de gierzwaluw vastgesteld.

- Een nest in de Veldhuizenlaan 11
- Een nest in de Mabeliastraat 6
- Een nest in de Mabeliastraat 12

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is aangetroffen in het plangebied. Gedurende het onderzoek zijn in de onderstaande woningen in totaal vier zomerverblijfplaatsen, een kraamverblijfplaats en zeven paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Omdat (vorstvrije) verblijfplaatsen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kunnen individuele winterverblijven niet worden uitgesloten.

- Vier zomerverblijfplaatsen in de Kerkstraat 2, 7, 9 en 15
- Een kraamverblijfplaats (circa 8 dieren) in de Kerkstraat 10
- Een paarverblijfplaats in het woonblok aan de Kerkstraat 2-16
- Een paarverblijfplaats in het woonblok aan de Kerkstraat 18-24
- Een paarverblijfplaats in het woonblok aan de Kerkstraat 1-7
- Een paarverblijfplaats in het woonblok aan de Kerkstraat 9-23
- Een paarverblijfplaats in het woonblok aan de Veldhuizenlaan 1-9 met 2-6
- Een paarverblijfplaats in het woonblok aan de Veldhuizenlaan 26 met Van Nijenrodelaan 13
- Een paarverblijfplaats in het woonblok aan de Mabeliastraat 6-12 met Veldhuizenlaan 12

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is aangetroffen in het plangebied. Gedurende het onderzoek zijn in de onderstaande woningen in totaal twee paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis aangetroffen. Omdat (vorstvrije) verblijfplaatsen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kunnen individuele winterverblijven niet worden uitgesloten.

- Een paarverblijfplaats in de Mabeliastraat 6
- Een paarverblijfplaats in de Veldhuizenlaan 20

Laatvlieger

De laatvlieger is aangetroffen in het plangebied. Gedurende het onderzoek is een zomerverblijfplaats van de laatvlieger aangetroffen aan de Kerkstraat 9. Desbetreffende verblijfplaats wordt niet beschadigd of vernietigd (zie bijlage 3), mogelijk wordt de laatvlieger wel verstoord tijdens de werkzaamheden bijvoorbeeld door geluid en trilling.

Werkzaamheden en (preventieve) maatregelen

Om de negatieve effecten van de werkzaamheden zoveel mogelijk te verzachten worden mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld. Voorafgaand aan de werkzaamheden zijn (blijkens het activiteitenplan en de aanvullende beantwoording), tijdig voldoende tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen voor de gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis geplaatst op hiervoor geschikte locaties in de directe omgeving van het plangebied. De vastgestelde verblijfplaatsen worden voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. In de bijlage is een voorschrift opgenomen over de periode waarin dit moet gebeuren, namelijk buiten de meest kwetsbare periode. Tevens worden er voldoende permanente geschikte alternatieve verblijfplaatsen voor de soorten geplaatst op hiervoor geschikte locaties. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen blijven lang genoeg gehandhaafd om de gewenningsperiode voor de permanente verblijfplaatsen te overbruggen. De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. In de bijlage zijn extra maatregelen opgenomen om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten. Ondanks de zorgvuldige werkwijze is echter sprake van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Staat van instandhouding

Gierzwaluw

Gierzwaluwen komen algemeen voor in dorpen en steden. Het landelijk aantal broedparen is lastig te berekenen door de aanwezigheid van grote aantallen niet-broedende vogels en het kortstondige bezoek aan nestplekken. Het aantal broedparen in Nederland wordt geschat op 40.000 tot 60.000 (Sovon, 2018), maar dit kan (veel) te laag zijn. In dorpen en kleinere steden ligt de verhouding namelijk tussen gierzwaluwen en inwoners op 1:100. Dan zou de Nederlandse gierzwaluwpopulatie ongeveer 160.000 paren bedragen, bijna vier keer groter dan tot nu toe gedacht, maar cijfers voor de grote steden ontbreken (Verkade et al., 2015). Wel zijn er afnames bekend van ingrijpend gerenoveerde buurten en gebouwen. Deze verdwijning van kolonies lijkt mogelijk (ten dele) gecompenseerd te worden door een meer verspreide (en minder opvallende) vestiging elders (Verkade et al., 2015). Omvangrijke kolonies worden dus schaarser. De landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw als broedvogel wordt in Nederland gekarakteriseerd als gunstig. Voor niet-broedvogels is geen trend beschikbaar omdat de soort na het broedseizoen vrijwel direct uit Nederland verdwijnt (Sovon, 2018). De gunstige staat van instandhouding van de gierzwaluw in De Meern is niet exact bekend. Er zijn onvoldoende gegevens bekend om de exacte staat van instandhouding op lokaal niveau aan te geven. Gezien de aanwezigheid van bebouwing in omliggende wijken en de aanwezigheid van meerdere verblijfplaatsen wordt ervan uitgegaan dat de gierzwaluw hier een stabiele populatie heeft. Afbreuk van de staat van instandhouding van de lokale populatie gierzwaluw wordt voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen in het plangebied.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest wijdverspreide en de algemeenste vleermuissoort in Nederland. De aantallen worden geschat op 300.000 tot 600.000 dieren. Het project Meetnet Vleermuis Transect Tellingen (NEM VTT) probeert informatie te geven over de populatieontwikkeling van o.a. de gewone dwergvleermuis. Het meetnet draait pas sinds 2013 en laat nog geen betrouwbare trend zien, maar geeft in de laatste 4 jaar wel een indicatie van een lichte toename (CBS, 2019). De landelijke staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis wordt beoordeeld als gunstig. De staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis in De Meern is niet exact bekend. Er zijn onvoldoende gegevens bekend om de exacte staat van instandhouding op lokaal niveau aan te geven. Gezien de aanwezigheid van bebouwing in omliggende wijken en de aanwezigheid van meerdere verblijfplaatsen wordt ervan uitgegaan dat de gewone dwergvleermuis hier een stabiele populatie heeft. Afbreuk van de staat van instandhouding van de lokale populatie gewone dwergvleermuisen wordt voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen in het plangebied.

Ruige dwergvleermuis

Van de ruige dwergvleermuis zijn alleen gegevens beschikbaar van de nazomer. Afgezien van enkele uitzonderingen zijn kraamkolonies niet bekend in Nederland. Omdat een groot deel van de populatie afkomstig is uit gebieden ten noordoosten van Nederland is de jaarlijkse aanwas onder meer afhankelijk van weersomstandigheden. Hierdoor kunnen de aantallen van jaar tot jaar dus fors verschillen. Dit maakt het lastig om uitspraken te doen over de staat van instandhouding en daarom wordt deze beoordeeld als onbekend. Afbreuk van de staat van instandhouding van de lokale populatie ruige dwergvleermuisen wordt voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen in het plangebied.

Laatvlieger

De laatvlieger is een grote gebouwbewonende vleermuis en komt in Nederland vrij algemeen voor. Het leefgebied van de laatvlieger bestaat uit open tot halfopen landschappen met opgaande elementen zoals bosranden, heggen en lanen. Kraamkolonies bevinden zich vooral in gebouwen. Dergelijke plaatsen komen in Nederland veelvuldig voor waardoor het leefgebied in Nederland in de huidige situatie kan worden beoordeeld als 'gunstig'. De populatiegrootte van de laatvlieger is in 1994 geschat op 30.000 tot 50.000 individuen. Het gevonden aantal hangt echter sterk af van de onderzoeksinspanning. Er zijn nog maar weinig systematisch verzamelde gegevens aanwezig over de populatietrend van de laatvlieger, om hieraan met zekerheid conclusies te verbinden. Vanuit het NEM-meetnet Zoldertellingen zijn waarnemingen bekend van 1996 tot en met 2016. De informatie uit deze tellingen geeft een toename aan van het aantal waargenomen laatvliegers. Ook zijn positieve trends te zien in de tellingen van het NEM-meetnet Vleermuistransecttellingen.

Mogelijk neemt het aanbod van geschikte verblijfplaatsen in de toekomst wel af vanwege de toenemende na-isolatie van gebouwen en het dichtten van kieren en gaten in gebouwen. Het toekomstperspectief van de laatvlieger is daarom beoordeeld als 'ongunstig – ontoereikend'. Er is over de populatie van de laatvlieger in de provincie Utrecht onvoldoende bekend (kennislacune), waardoor er geen uitspraken gedaan kunnen worden over de toe- of afname van de populatieomvang in deze provincie (Zoogdierverseniging, 2019). De staat van instandhouding van de laatvlieger is landelijk matig ongunstig. Vanwege het minimale belang van het plangebied voor de lokale populatie (één zomerverblijfplaats van één individu), en omdat er voldoende alternatieve locaties aanwezig zijn in de wijk waarin het plangebied aanwezig is en omdat de verblijfplaats na afloop van de werkzaamheden weer toegankelijk wordt gemaakt en vanwege de getroffen en nog te treffen mitigerende maatregelen, wordt de staat van instandhouding van de laatvlieger niet aangetast.

Belang van de aanvraag

Ten aanzien van de gierzwaluw is ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b, aanhef en onder een, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid". Ten aanzien van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger is de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder drie, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". Er wordt voor de aangedragen onderbouwing verwezen naar de aanvraag.

Algemene uitgangspunten van verduurzaming en renovatie

Eén van de doelstellingen van het Energieakkoord¹ is dat alle burgers in 2050 in een energieneutraal huis wonen. Dit betekent dat er per saldo geen CO₂-uitstoot meer is. Eén van de grote speerpunten om dit te bewerkstelligen is het investeren in woningisolatie en renovatie van bestaande bebouwing. Alleen door grootschalige verduurzaming van bestaande woningen kan dit doel worden bereikt. Grote aantallen woningrenovaties zijn vereist om de doelstellingen van het Energieakkoord én het Klimaatakkoord van Parijs² dat door Nederland is geratificeerd³ te kunnen behalen. Deze woningrenovaties zorgen voor een vermindering in het gebruik van fossiele brandstoffen. Een afname in het gebruik van fossiele brandstoffen betekent minder emissies van schadelijke stoffen. Lagere emissies leiden tot een verbeterde luchtkwaliteit en dit heeft een positief effect op de volksgezondheid.

In 2012 is het convenant Energiebesparing Huursector⁴ opgesteld door het Ministerie voor Binnenlandse Zaken. In dit convenant staan de afspraken tussen de overkoepelende organen van woningcorporaties, huurders en vastgoedondernemers. Een van de belangrijkste afspraken is dat voor 2020 alle huurwoningen een energielabel B of beter hebben door het nemen van energetische maatregelen. Volgens het Plan van aanpak Energiebesparende Gebouwde Omgeving (2011)⁵ is het omlaag brengen van energiekosten gunstig voor het behalen van diverse doelstellingen, zoals het verduurzamen van de woningen en de verlaging van woonlasten. Een energie-onzuinige woning leidt naast de negatieve milieueffecten ook tot hoge woonkosten voor de huurder. Energiebesparing draagt bij aan een betere betaalbaarheid van het huren, dit is van groot belang voor de koopkracht voor huurders met lagere inkomens (sociale huurwoningen).

Specifieke uitgangspunten van verduurzaming en renovatie

Door renovatie wordt het binnenmilieu van woningen verbeterd. Als er onvoldoende isolatie en ventilatie aanwezig is in woningen, kunnen daardoor stoffen zoals vocht, tabaksrook en radon zich kunnen ophopen in de woningen. Door woningen te renoveren zullen ze technisch in betere staat verkeren. Door isolatie van woningen en het verbeteren van ventilatie kunnen enerzijds de energielasten verlaagd worden en anderzijds het comfort en binnenmilieu verbeterd worden. Hiermee draagt renovatie bij aan de verbetering van de volksgezondheid door woningen dusdanig te isoleren dat vocht en tocht in huis worden beperkt. Het uitvoeren van renovaties voorkomt ook dat verouderde woningen in verval (kunnen) raken. Wanneer deze woningen niet worden gerenoveerd kunnen ze een gevaar voor de openbare veiligheid gaan vormen. Dakpannen kunnen van het dak waaien, gevelpanelen kunnen gaan loshangen en vervolgens wegwaaien, dakgoten kunnen gaan verzakken, etc.

De aangevraagde werkzaamheden zien op verduurzaming en renovatie van woningen. Het project draagt, gezien het voorgaande, dus bij aan de nationale en internationale doelstellingen ten aanzien van verduurzaming, verbetering van het leefklimaat in en om de woningen. Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang van het project zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang van de soorten zoals vastgelegd is in de wet.

Alternatievenafweging

Locatie

Het project voorziet in de renovatie van de bestaande woningvoorraad. Het project kan daarom niet op een andere locatie uitgevoerd worden. Het betreft het isoleren van woningen en dat is per definitie strikt locatie gebonden. De technische staat van de woningen is dusdanig dat renovatie nodig is om de woningen te laten voldoen aan de eisen van deze tijd. De woningen zijn op dit moment onvoldoende geïsoleerd, waardoor in de huidige situatie veel energieverlies optreedt. Als geen renovatie van de woningen wordt uitgevoerd zullen de woningen daarnaast op termijn onbewoonbaar worden, wat zal gaan leiden tot sloop van de woningen. Sloop van de woningen leidt tot grotere ecologische nadelen dan renovatie of isolatie, omdat dit het verlies betekent van alle verblijfplaatsen van beschermde soorten als vleermuizen en gierzwaluwen.

¹ <http://www.energieakkoordser.nl/energieakkoord.aspx>

² <http://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09.pdf>

³ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/stemmingsuitslagen/detail?id=2017P01147>

⁴ <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2013/09/convenant-huursector.pdf>

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2011/02/25/plan-van-aanpak-energiebesparing-gebouwde-omgeving/plan-van-aanpak-energiebesparing-gebouwde-omgeving-webversie.pdf>

Planning

Bij de planning van de werkzaamheden wordt steeds rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten. Voorafgaand aan de uitvoer van de werkzaamheden wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld door een ter zake kundige. In overleg met de uitvoerende partij zal in het werkprotocol een planning worden opgenomen waarin de kwetsbare perioden en de gewenningsperioden voor alternatieve verblijfplaatsen ingecalculeerd wordt.

Werkwijze

Tijdens de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen dan wel te verminderen. De werkzaamheden worden in de meest gunstige periode uitgevoerd, dat wil zeggen in de minst kwetsbare periode van de beschermde soorten. Er worden maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen dan wel te verminderen.

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

VI. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311. Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

X. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (hierna: RUD Utrecht).

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. drs. Ing. S. Heijblom
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van Ecologisch Adviesbureau Viridis b.v. op 18 maart 2020, namens Stichting GroenWest en de aanvulling hierop van 21 augustus 2020 gelet op artikel 3.3 en 3.8 van de Wet natuurbescherming

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:

Naam: Stichting GroenWest

Adres: Postbus 2171

Postcode en woonplaats: 3440 DD Woerden

Ontheffing 8214ADB9 voor het tijdvak vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 1 augustus 2023

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid, en 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen en vernielen van nesten of rustplaatsen van de gierzwaluw (*Apus apus*), voor zover dit betreft het opzettelijk doden, het opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en voor zover dit betreft het verstoren van de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft complex 2105 en 2016 te De Meern.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecoloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecoloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. De ontheffinghouder dient, twee weken⁶ voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen die invloed hebben op de beschermde soorten, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 5 bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
8. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring/ vrijgeven door een ecoloog, afwijkingen

⁶ Bij uitzondering kan hiervan worden afgeweken in overleg met de RUD-Utrecht)

van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in het activiteitenplan en de aanvullingen uit dit besluit geregistreerd.

9. De maatregelen, genoemd in het activiteitenplan, alsmede de maatregelen vanuit de beantwoording van de aanvullende vragen (bijlage 2 en 3 bij dit besluit) dienen te worden opgevolgd.
10. Om het doden van exemplaren zoveel mogelijk te voorkomen dienen de woningen voorafgaande aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden door het plaatsen van 'exclusion flaps' in de periode tussen 15 augustus en 31 oktober 2020⁷. Het afplakken van de verblijfplaatsen mag enkel worden uitgevoerd wanneer de avondtemperaturen voor een aantal dagen aaneengesloten minimaal 10°C zijn.
11. Na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen dient drie dagen na het afplakken gecontroleerd te worden of in de ongeschikt gemaakte verblijfplaatsen nog vleermuizen aanwezig zijn. Dit dient uitgevoerd te worden door een deskundig ecoloog op het gebied van vleermuizen.
12. Als blijkt dat er toch nog vleermuizen in het gebouw aanwezig zijn dient gekeken te worden op welke plaatsen het gebouw niet goed dicht is gezet met de exclusion flaps. Na het goed dichtzetten geldt wederom bovenstaande voorschrift 11.
13. Er dient monitoring plaats te vinden op de functionaliteit van de te realiseren alternatieve verblijfplaatsen in de houten betimmeringen (bijlage 3). De monitoring dient uitgevoerd te worden volgens het vastgestelde vleermuisprotocol en dient minimaal toe te zien op of de gewone dwergvleermuizen gebruik maken van de aangeboden permanente alternatieven, en zo ja, met welke aantallen van de soort ervan gebruik wordt gemaakt.
14. De monitoring dient te starten in het eerstvolgende seizoen na realisatie van de permanente verblijfplaatsen en dient twee jaar later nogmaals uitgevoerd te worden.
15. De rapportage over de monitoring dient uiterlijk 31 december van het jaar waarin de monitoring is uitgevoerd ter beoordeling voorgelegd te worden aan de provincie Utrecht. Indien blijkt dat de genomen maatregelen niet de gewenste effecten hebben gehad, kan de provincie Utrecht (in overleg met de ontheffinghouder) extra maatregelen opleggen. De monitoring kan gestaakt worden, zodra duidelijk is dat de permanente verblijfplaatsen in gebruik zijn door de soorten (gierzwaluw of vleermuizen) waarvoor ze gerealiseerd zijn.

Na afloop van de werkzaamheden

16. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven bij voorschrift 8 dient bijgevoegd te worden.
17. De tijdelijke voorzieningen mogen pas worden verwijderd een half jaar nadat de permanente voorzieningen zijn aangeboden en alleen als er geen vleermuizen in aanwezig zijn.

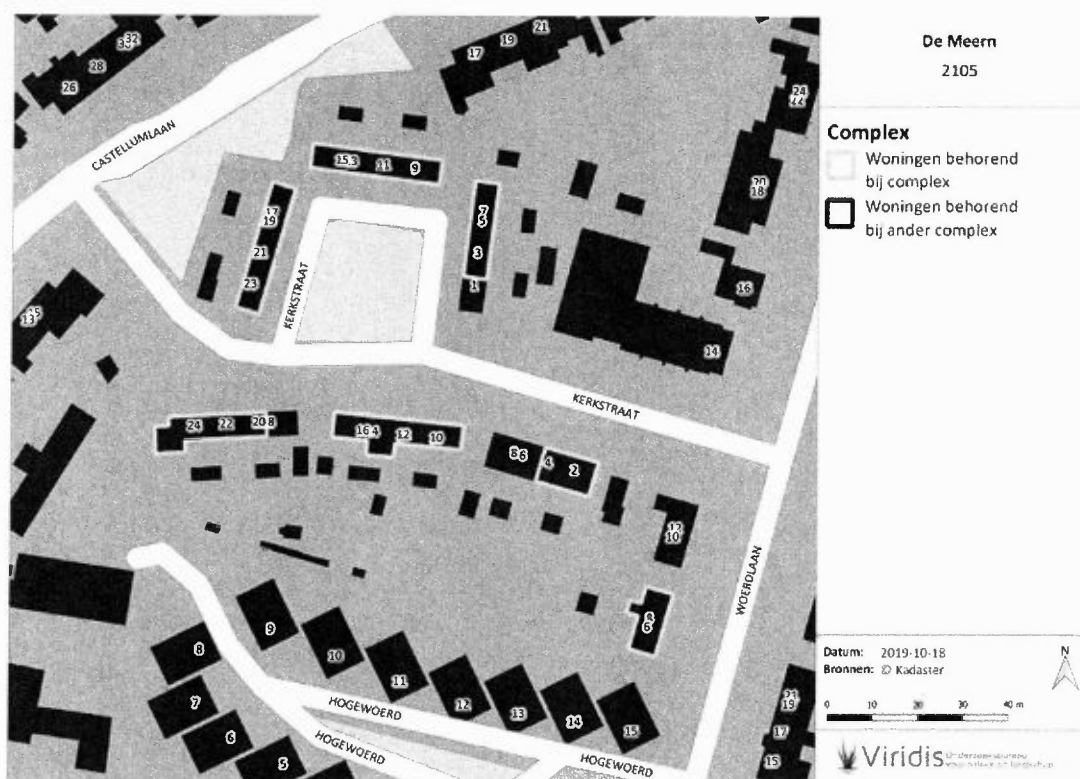
Deze ontheffing kan, conform artikel 5.4 van de wet, worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften

Contactgegevens

Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht, bereikbaar op telefoonnummer 030 – 258 33 11 of e-mailadres servicebureau@provincie-utrecht.nl.

⁷ mochten de weersomstandigheden in oktober niet voldoende geschikt zijn, dan kan bij uitzondering het ongeschikt maken ook uitgesteld worden tot en met de eerste week van november

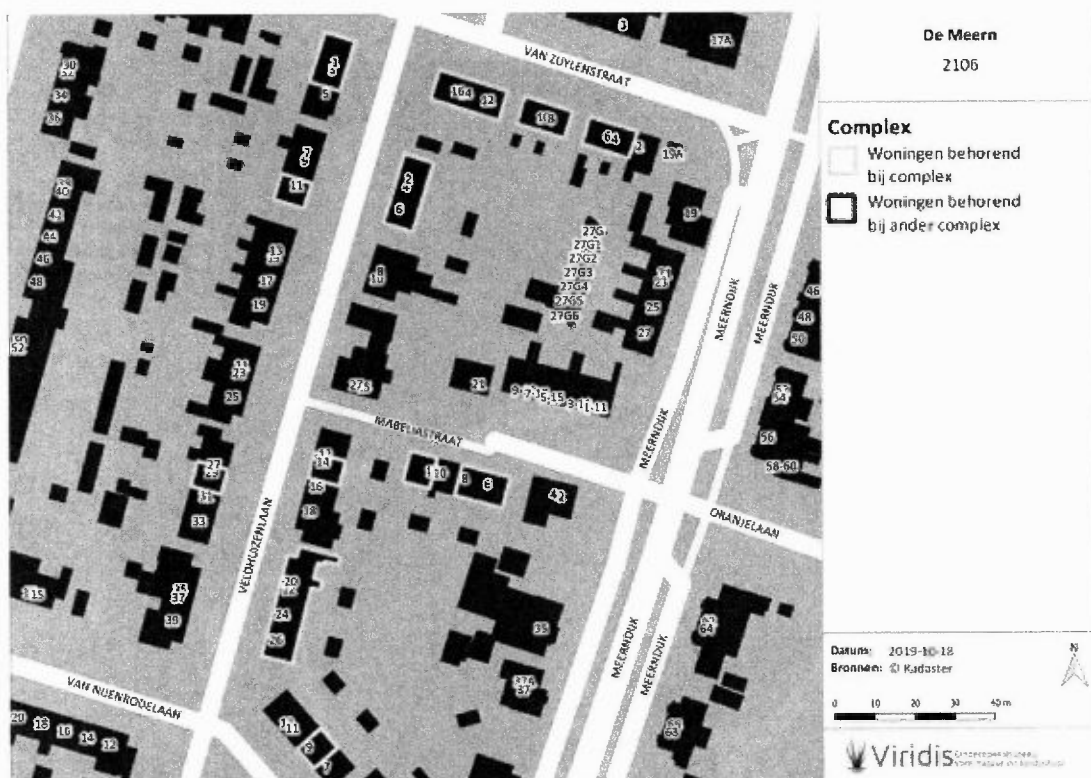
Bijlage 1: Kaart plangebied

Figuur 2.1 | Overzichtskartaal van complex 2105, De Meern

Tabel 2.1 | Overzicht onderzochte woningen in complex 2105

Locatie	Huisnummers	Aantal woningen
Complex 2105		22
Kerkstraat	1 t/m 17 en 19 t/m 24	20
Woerdlaan	6, 8	2

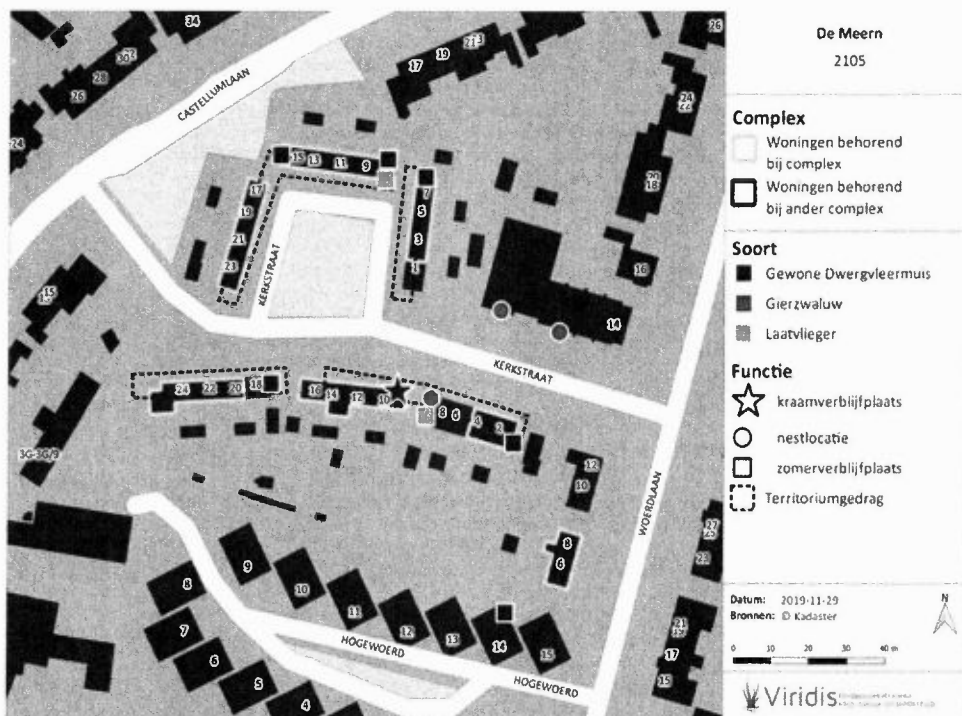

Figuur 2.1 | Overzichtkaart van complex 2106, De Meern

Tabel 2.1 | Overzicht onderzochte woningen

Locatie	Huisnummers	Aantal woningen
Complex 2106		23
Veldhuizenlaan	1 t/m 4, 6, 11, 14, 20 t/m 26 (even) en 29	12
Van Zuylenstraat	4 t/m 16 (even)	7
Mabeliastraat	6, 8, 12	3
Van Nijenrodelaan	9	1

Bijlage 2: Locaties en aantallen nestplaatsen gierzwaluw en verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger

Figuur 4.1 | Resultatenkaart van complex 2105, De Meern.

Figuur 4.1 | Resultatenkaart van complex 2106, De Meern

Bijlage 3: Maatregelen aanvraag

2.2 Voorkomen van doden

In lid 1 van de artikelen 3.1 en 3.5 van de Wet natuurbescherming staat beschreven dat het verboden is om beschermde dieren opzettelijk te doden. Het uitvoeren van werkzaamheden en ruimtelijke ingrepen waarbij aanwezige dieren verwond of zelfs gedood kunnen worden houdt een overtreding van deze artikelen in. Het is daarom noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen om dit zo veel als mogelijk te voorkomen. De maatregelen zorgen met name voor het mitigeren van effecten op korte termijn, d.w.z. dat de maatregelen voornamelijk gericht zijn op het voorkomen dan wel verminderen van effecten voorafgaande en tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. De maatregelen worden volgens een vast stramien uitgevoerd, conform de bestaande soortenstandaards welk onderstaand toegelicht is. De specifiek te nemen mitigerende maatregelen zijn beschreven in paragraaf 2.4.

Vleermuizen

- Bij de woningblokken met verblijfplaatsen van vleermuizen moet gewerkt worden onder begeleiding van een ter zake kundige.
- De woningblokken waar verblijfplaatsen aanwezig of te verwachten zijn worden voorafgaande aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt; dit wordt gedaan door het plaatsen van 'exclusion flaps' (zie Bijlage 3).
- De exclusion flaps worden geplaatst in de minst gevoelige periode van vleermuizen, dus buiten winterrust en kraamperiode. D.w.z. dat deze geplaatst kunnen worden tussen 1 april t/m 1 mei en/of tussen 1 augustus t/m 1 november.
- Het afplakken van de verblijfplaatsen wordt enkel uitgevoerd wanneer de avondtemperaturen voor een aantal dagen aaneengesloten minimaal 10°C zijn.

Note: voor huismuis is geen ontheffing aangevraagd.

2.3 Aanbieden alternatieve verblijfplaatsen

Het uitvoeren van werkzaamheden waarbij verblijfplaatsen van vleermuizen, huismussen of gierzwaluwen beschadigd of vernield worden, houdt een overtreding van artikel 3.1, lid 2 en artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming in. De aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen, huismussen of gierzwaluwen gaan door de voorgenomen werkzaamheden verloren. De functionaliteit zal, indien geen maatregelen genomen worden, verloren gaan. Het is daarom noodzakelijk om dit verlies van verblijfplaatsen te mitigeren. De maatregelen zorgen met name voor het mitigeren van effecten op lange termijn, d.w.z. dat de mitigerende maatregelen voornamelijk gericht zijn op het voorkomen dan wel te verminderen van negatieve effecten op verblijfplaatsen die als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden vernietigd worden.

Het aanbieden van de permanente alternatieve voorzieningen wordt volgens een vast stramien, conform de bestaande kennisdocumenten voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, huismuis en gierzwaluw, uitgevoerd en welk onderstaand toegelicht is. De specifieke mitigerende maatregelen zijn beschreven in paragraaf 2.4.

De plaats waar de mitigatie moet worden uitgevoerd wordt veelal per huisnummer aangeduid. Deze locaties worden in een nader op te stellen Ecologisch Werkprotocol verder uitgewerkt. Mogelijk vindt, op basis van de mogelijkheden in het veld, aanpassing van de locatie plaats.

Vleermuizen

- Bij de gewone- en ruige dwergvleermuis worden minimaal met een factor vier nieuwe verblijfplaatsen gerealiseerd, die dezelfde functie kun-

nen vervullen als de zomer- kraam- en paarverblijfplaats die verloren gaat.

- Alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen worden bij voorkeur zo dicht mogelijk, maar altijd binnen 100 à 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst en altijd binnen het leefgebied van de soort.
- In het geval een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis zich op dezelfde locatie bevindt als een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is het zeer waarschijnlijk dat dit één verblijfplaats betreft die voor hetzelfde individu verschillende functies vervult (zomer- en paarverblijfplaats). In dit geval wordt deze verblijfplaats als één verblijfplaats beschouwd met meerdere functies en is ook in dit geval de compensatiefactor minimaal vier (persoonlijke communicatie Herman Limpens, vleermuis cursus Zoogdiervereeniging 2017).
- Bij het plaatsen van de alternatieve verblijfplaatsen dient er rekening te worden gehouden met de gewenningsperiodes zoals vermeld in de kennisdocumenten. Dit houdt in dat:
 - Alternatieve zomerverblijfplaatsen voor <10 gewone dwergvleermuizen 3 maanden voorafgaand aan de werkzaamheden geplaatst dienen te worden, waarbij alleen de actieve periode van de vleermuizen geldt (april-oktober).
 - Alternatieve paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis 6 maanden voorafgaand aan het paarseizoen geplaatst dienen te worden (1 maart).
 - Voor de ruige dwergvleermuis geldt een gewenningsperiode van 1 maand in de actieve periode (april-oktober) voor alle functies.
- Indien één alternatieve verblijfplaats zich bevindt op de locatie van de huidige verblijfplaats is een gewenningsperiode niet nodig, maar indien mogelijk qua planning wel wenselijk.
- Bij het bouwen van steigers en tijdens de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met invliegopeningen van de verblijfplaatsen van vleermuizen. Het gaat hier specifiek om de stootvoegen en de tijdelijke vleermuis kasten. Deze mogen door de steigers niet worden afgedicht. De steigers zullen in verband met het in/uitvliegen van vleermuizen niet voorzien worden van doeken/schermen en zullen onder begeleiding van een ecooloog geplaatst worden om te

verzekeren dat de in/uitvliegopeningen vrij van obstructies zijn.

- Het toepassen van maatwerk heeft altijd de voorkeur boven het plaatsen van kant en klare oplossingen. Dit geldt voor alle typen verblijfplaatsen. Door het creëren van maatwerkoplossingen kan er meer rekening gehouden worden met de ecologie van vleermuizen. In Bijlage 4 t/m 6 worden voorbeelden gegevens van maatwerkoplossingen.
- Een maatwerkoplossing kan zijn: het creëren van een ruimte achter de goot zodat de gootbetimmering geschikt wordt gemaakt als zomer- en/of paarverblijfplaats voor vleermuizen (zie Bijlage 4). Hierdoor wordt ver boven de benodigde 'compensatiefactor 4' gemitigeerd.
- Indien het niet mogelijk is om maatwerk toe te passen worden er per alternatieve zomer- of paarverblijfplaats twee geschakelde inbouwkasten van het type IB VL 01 + IB VL 02 geplaatst.
- Alternatieve kraamverblijfplaatsen worden bij voorkeur niet verder dan 50 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst waarbij minimaal één van de alternatieve kasten binnen 1 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst wordt.
- Indien het niet mogelijk is om maatwerk toe te passen worden er per alternatieve kraamverblijfplaats zes geschakelde inbouwkasten van het type IB VL 01 (1x) + IB VL 02 (5x) geplaatst.

Het moment waarop de mitigerende maatregelen en werkzaamheden uitgevoerd worden is naast de gewenningsperiode ook afhankelijk van bijvoorbeeld de weersomstandigheden en de omgeving van de woningblokken. De planning c.q. fasering van de mitigerende maatregelen en werkzaamheden wordt nader overeengestemd met een ter zake kundige ecooloog.

2.4 Mitigatie complex 2105

De algemene maatregelen zoals beschreven in paragraaf 2.1, 2.2 en 2.3 dienen nagevolgd te worden.

Vleermuizen

Permanente mitigatie

- Omdat het plaatsen van permanente verblijfplaatsen verstorend kan werken, worden deze pas gerealiseerd nadat de ontheffing is verleend. Deze definitieve verblijfplaatsen zullen gedurende de werkzaamheden aan de woningen worden gerealiseerd.
- De permanente alternatieve verblijven worden zo dicht mogelijk bij de huidige verblijven gerealiseerd.
- Binnen voorliggend project wordt maatwerk toegepast. Aan de kopse zijden van de woningen wordt een overstek uit houten betimmering gerealiseerd, waarachter een ruimte van circa 1,5 cm zal worden open gehouden voor vleermuizen. Onderlangs de dakranden komt zodoende op iedere kopse zijde een ruimte voor vleermuizen beschikbaar met een hoogte van circa 40 cm over de volle lengte van het schuine dak (Afbeelding 2.1).
- Langs zowel de voor- als achterzijde van de woningen wordt houten betimmering aangebracht met een hoogte van circa 30 cm. Achter deze betimmering zal 1,5 cm ruimte beschikbaar komen. De betimmering wordt onderlangs afgedicht, maar iedere twee meter wordt over een lengte van 15 cm de ruimte achter de betimmering invliegbaar gemaakt voor vleermuizen. Over de volle lengte van alle woningenblokken (zowel aan de voor- als achterzijde) komen zodoende vele meters verblijfplaats beschikbaar met tientallen invliegopeningen (Afbeelding 2.2).
- Door zowel aan de kopse zijden als aan de voor- en achterzijde van de woningen over de volle lengte van de gevels verblijfplaatsen voor vleermuizen

te creëren, wordt ruimschoot over gecompenseerd.

- De alternatieve verblijfplaatsen worden gerealiseerd gedurende de uitvoering van de werkzaamheden vanaf half augustus 2020.
- Ter plaatse van het huidige kraamverblijf zal eveneens maatwerk worden toegepast. Momenteel wordt over de exacte invulling hiervan nog overleg gevoerd met de uitvoerder. De oorspronkelijke invliegopening zal worden behouden of op de exacte locatie door een alternatieve invliegopening worden vervangen.
- Omdat de kraamverblijfplaats middels maatwerk op exact de huidige locatie wordt gemitigeerd is tijdelijke mitigatie in principe niet nodig. Evenwel zijn zekerheidshalve vier tijdelijke kraamverblijfplaatsen in de directe omgeving van de huidige verblijfplaats aangebracht.
- De tijdelijke kasten zijn zo opgehangen dat de vleermuizen tijdens de werkzaamheden niet of nauwelijks verstoord zullen worden.
- De tijdelijke kasten zullen aanwezig blijven tot het najaar van 2021.

Binnen complex 2105 worden daarnaast aan iedere kopse gevel zes nestplaatsen voor de gierzwaluw/huismus gerealiseerd. Hierdoor komen binnen dit complex 66 nestplaatsen voor deze soorten beschikbaar.

Tijdelijke mitigatie

- Om aan voldoende gewenningsperiode voor paaren zomerverblijfplaatsen van vleermuizen te kunnen voldoen, zal tijdens de uitvoeringswerkzaamheden moeten worden gezorgd voor voldoende tijdelijke verblijfplaatsen.
- De tijdelijke kasten zijn voor 15 februari 2020 opgehangen. Op deze manier is er voldoende gewenning totdat de werkzaamheden starten. Het gaat om 32 kasten die verspreid in het gebied zijn opgehangen (Figuur 2.1). Hierbij is er vanuit gegaan dat één zomer- en paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis (Kerkstraat 9 of 15) zich op dezelfde plaats bevinden.
- Omdat de kraamverblijfplaats middels maatwerk op exact de huidige locatie wordt gemitigeerd is tijdelijke mitigatie in principe niet nodig. Evenwel zijn zekerheidshalve vier tijdelijke kraamverblijfplaatsen in de directe omgeving van de huidige verblijfplaats aangebracht.

- De tijdelijke kasten zijn zo opgehangen dat de vleermuizen tijdens de werkzaamheden niet of nauwelijks verstoord zullen worden.
- De tijdelijke kasten zullen aanwezig blijven tot het najaar van 2021.

2.5 Mitigatie complex 2106

De algemene maatregelen zoals beschreven in paragraaf 2.1, 2.2 en 2.3 dienen nagevolgd te worden.

Vleermuizen

Permanente mitigatie

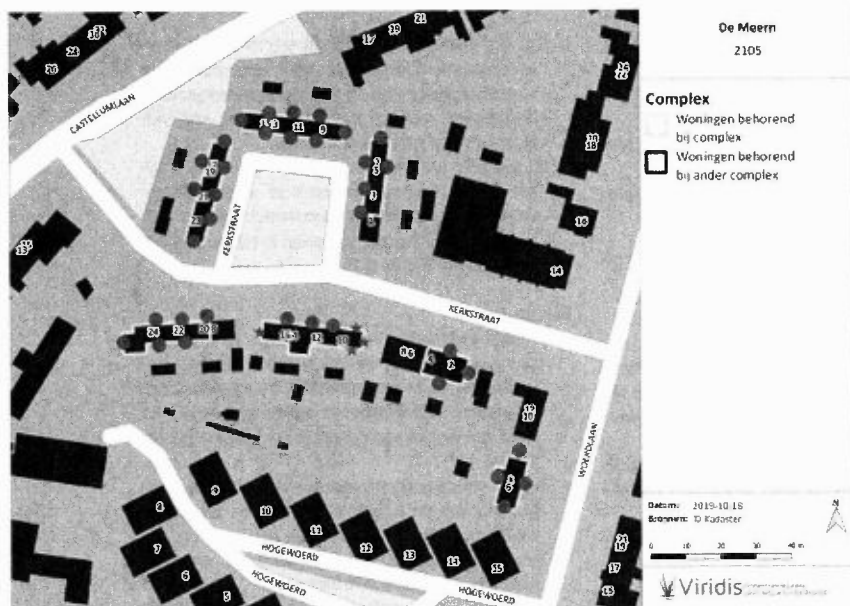
- Omdat het plaatsen van permanente verblijfplaatsen verstorend kan werken, worden deze pas gerealiseerd nadat de ontheffing is verleend. Deze definitieve verblijfplaatsen zullen gedurende de werkzaamheden aan de woningen worden gerealiseerd.
- De permanente alternatieve verblijven worden zo dicht mogelijk bij de huidige verblijven gerealiseerd.
- Binnen voorliggend project wordt maatwerk toegepast. Aan de kopse zijden van de woningen wordt een overstek uit houten betimmering gerealiseerd, waarachter een ruimte van circa 1,5 cm zal worden open gehouden voor vleermuizen. Onderlangs de dakranden komt zodoende op iedere kopse zijde een ruimte voor vleermuizen beschikbaar met een hoogte van circa 40 cm over de volle lengte van het schuine dak.
- Langs zowel de voor- als achterzijde van de woningen wordt houten betimmering aangebracht met een hoogte van circa 30 cm. Achter deze betimmering zal 1,5 cm ruimte beschikbaar komen. De betimmering wordt onderlangs afgedicht, maar iedere twee meter wordt over een lengte van 15 cm de ruimte achter de betimmering invliegbaar gemaakt voor vleermuizen. Over de volle lengte van alle woningenblokken (zowel aan de voor- als achterzijde) komen zodoende vele meters verblijfplaats beschikbaar met tientallen invliegopeningen.
- Door zowel aan de kopse zijden als aan de voor- en achterzijde van de woningen over de volle lengte van de gevels verblijfplaatsen voor vleermuizen te creëren, wordt ruimschoot over gecompenseerd.
- De alternatieve verblijfplaatsen worden gerealiseerd gedurende de uitvoering van de werkzaamheden vanaf half augustus 2020.

Tijdelijke mitigatie

- Om aan voldoende gewenningsperiode voor paaren zomerverblijfplaatsen van vleermuizen te kunnen voldoen, zal tijdens de uitvoeringswerkzaamheden moeten worden gezorgd voor voldoende tijdelijke verblijfplaatsen.
- De tijdelijke kasten zijn voor 15 februari 2020 opgehangen. Op deze manier is er voldoende gewinning totdat de werkzaamheden starten. Het gaat om 20 kasten die verspreid in het gebied zijn opgehangen (Figuur 2.2).

Gierzwaluwen

- Omdat het plaatsen van permanente verblijfplaatsen verstorend kan werken, worden deze pas gerealiseerd nadat de ontheffing is verleend. Deze definitieve verblijfplaatsen zullen gedurende de werkzaamheden aan de woningen worden gerealiseerd.
- Binnen voorliggend project wordt maatwerk toegepast. Aan de kopse zijden van de woningen wordt een overstek uit houten betimmering gerealiseerd, waarbinnen nestplaatsen voor de gierzwaluw worden gerealiseerd.
- Binnen de betimmering wordt een "bak" gerealiseerd over de volle lengte van het schuine dak, waarbinnen langs iedere schuine zijde drie nestplaatsen voor de gierzwaluw worden gerealiseerd. Zodoende komen op iedere kopse gevel zes nestplaatsen voor de gierzwaluw beschikbaar.
- In complex 2106 zijn 13 kopgevels aanwezig. Binnen iedere kopgevel worden zes nestplaatsen gerealiseerd, waardoor binnen het complex 78 nestplaatsen beschikbaar komen. Dit is ruimschoots overcompensatie ten opzichte van de noodzakelijke 15 alternatieve nestplaatsen voor de gierzwaluw.
- Daarnaast worden ook binnen complex 2105 aan iedere kopse gevel 6 nestplaatsen voor de gierzwaluw gerealiseerd. Hierdoor komen ook binnen dit complex nog eens 66 nestplaatsen beschikbaar.
- De permanente alternatieve verblijven worden onder meer op dezelfde locatie als de huidige verblijven gerealiseerd.
- De alternatieve nestplaatsen worden gerealiseerd gedurende de uitvoering van de werkzaamheden vanaf half augustus 2020.

Figuur 2.1 | Overzichtskaat van complex 2105, overzicht posities 36 tijdelijke kasten en vier kraamkasten. Steeds ophangen aan de kopse gevels, ter hoogte van de dakgoot of aan de voorzijde van de woningen direct onder de dakgoot. Rondjes geven de gewone tijdelijke kasten weer, de sterretjes de tijdelijke kraamkasten.

Figuur 2.2 | Overzichtskaat van complex 2106, overzicht posities 16 tijdelijke kasten. Steeds ophangen aan de kopse gevels, ter hoogte van de dakgoot of aan de voorzijde van de woningen direct onder de dakgoot.

Methode 1 houdt in dat er tussen de houtbetimmering en de gevel een ruimte van 1,5 cm vrijgehouden wordt als verblijfplaats voor vleermuizen. Binnen de houtbetimmering worden aparte bakken met invliegopening van 30x70 mm gecreëerd. De binnenruimte achter de invliegopening meet minimaal 15x15x50cm. Per kopse kant zijn dat zes nestplaatsen voor de gierzwaluw. De vleermuis en gierzwaluw komen dus niet met elkaar in contact.

Deze manier van mitigatie is door Viridis gebruikt in andere projecten, hier zijn alleen nog geen resultaten bekend van. Het maatwerk is onderschreven door o.a. de vogelbescherming en de zoogdiervereniging. De website bouw-natuurinclusief beschrijft deze manier van mitigatie als effectief voor de huismus (<https://bouwnatuurinclusief.nl/blogs/ruimte-voor-gierzwaluw-mus-of-mees-in-overstekende-dakranden>).

Brochure vleermuisvriendelijk bouwen opgesteld door landschapsbeheer Flevoland, zoogdiervereniging en TAUW bv. wordt het maatwerk doormiddel van boeiborden en houtbetimmering langs de gevel beschreven als een effectieve manier om verblijfplaatsen te mitigeren (Zie bijlage mail).

EXCLUSION FLAPS

'Exclusion flaps' worden gebruikt om stootvoegen en andere invliegopeningen af te sluiten, op zo'n manier dat in het object aanwezige vleermuizen er wel uit kunnen komen, maar er niet meer in. Doormiddel van stugge klapdeurtjes kan een dier er via de ruwe ondergrond makkelijk uit kruipen, maar niet meer terug in. De flaps of tunneltjes worden op maat gefabriceerd van 300 micron stug doorzichtig plastic en met montage-kit bevestigd aan het object, ductape zorgt ervoor dat het geheel vast blijft zitten totdat de kit droogt.

'Exclusion flaps' mogen enkel worden geplaatst in de minst schadelijke periode van vleermuizen, buiten de kraamperiode en winterrust (afhankelijk van de functie). Dat wil zeggen dat de exclusion flaps geplaatst kunnen worden tussen 1 april t/m 1 mei, en/of tussen 1 augustus t/m 1 november.

